

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๖

องค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์หัก
อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี

คำนำ

เหตุการณ์ความเสียหายด้านการทุจริตเกิดแล้วจะมีผลกระทบทางลบ ซึ่งปัญหาจากสาเหตุต่างๆที่ค้นหาต้นตอที่แท้จริงได้ยาก ความเสียหายจึงจำเป็นต้องคิดล่วงหน้าเสมอ การป้องกันการทุจริตคือการแก้ปัญหาการทุจริตที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นหน้าที่รับผิดชอบของหัวหน้าส่วนราชการและเป็นเจตจำนงของ ทุกองค์กรที่ร่วมต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบ อันเป็นวาระเร่งด่วนของรัฐบาล

การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ในองค์กร จะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งได้ว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีกรทุจริต หรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิดโอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่นหรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีกรนำเครื่องมือมาประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ ซึ่งไม่ใช่การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

องค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์หัก เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนหน่วยงานภาครัฐให้บริหารงานภายใต้กรอบธรรมาภิบาล โดยการประเมินความเสี่ยงการทุจริตจะเป็นเครื่องมือหนึ่งในการขับเคลื่อนธรรมาภิบาลเพื่อลดปัญหาการทุจริตภาครัฐ ตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่๖๙/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๗ เรื่องมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบที่กำหนดให้ทุกส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐ โดยมุ่งเน้นการสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารงาน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการตรวจสอบ เพื่าระวังเพื่อสกัดกั้นมิให้เกิดการทุจริตประพฤติมิชอบได้

องค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์หัก จึงได้ดำเนินการประเมินความเสี่ยงในองค์กรขึ้น เพื่อให้หน่วยงานมีมาตรการ ระบบหรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
๑. วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๑
๒. การบริหารจัดการความเสี่ยงมีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายในอย่างไร	๑
๓. กรอบการประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๑-๒
๔. องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต	๒
๕. การวิเคราะห์ความเสี่ยงการทุจริตและมาตรการจัดการ	๓-๕

ประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๑. วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการป้องกันการทุจริตสามารถจะช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงด้านทุจริต ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่ บุคลากรขององค์กรถือเป็นการป้องกันการทุจริตในองค์กร ทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ใน องค์กรจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่ง การดำเนินงานขององค์กรจะไม่มี การทุจริต หรือในกรณีที่พบการทุจริตที่ไม่คาดคิดโอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือ หากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ ซึ่งไม่ใช้การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

วัตถุประสงค์หลักของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐมี มาตรการระบบหรือ แนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดความ ทุจริต ซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพ

๒. การบริหารจัดการความเสี่ยงมีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายในอย่างไร

การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นการทำงานในลักษณะที่ทุกภาระงานต้องประเมินความ เสี่ยงก่อนปฏิบัติงานทุกครั้งและแทรกกิจกรรมการตอบความได้ความเสี่ยงไว้ก่อนเริ่มปฏิบัติงานหลักตาม ภาระงานของการเฝ้าระวังความเสี่ยงล่วงหน้าจากภาระงานร่วมกันโดยเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบ ปกติที่มีการรับรู้และยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง(ผู้นำส่งงานให้) เป็นลักษณะ Pre-Decision ส่วนการ ตรวจสอบภายในจะเป็นลักษณะกำกับติดตามความเสี่ยงเป็นการสอบทาน เป็นลักษณะ Pre-Decision

๓. กรอบการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

กรอบตามหลักของ การควบคุมภายในองค์กร มาตรฐาน COSO ๒๐๑๓ (Committee of sponsoring Organizations ๒๐๑๓) ซึ่งมาตรฐาน COSO เป็นมาตรฐานที่ได้รับการยอมรับมาตั้งแต่ เริ่มดังนี้

องค์ประกอบที่ ๑ สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment)

หลักการที่ ๑ องค์กรยึดหลักความซื่อตรงและจริยธรรม

หลักการที่ ๒ คณะกรรมการแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อการกำกับดูแล

หลักการที่ ๓ คณะกรรมการและฝ่ายบริการ มีอำนาจการสั่งชัดเจน

หลักการที่ ๔ องค์กร จูงใจ รักษาไว้ และจูงใจพนักงาน

หลักการที่ ๕ องค์กรผลักดันให้ทุกตำแหน่งรับผิดชอบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๒ การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)

หลักการที่ ๖ กำหนดเป้าหมายชัดเจน

หลักการที่ ๗ ระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยงอย่างครอบคลุม

หลักการที่ ๘ พิจารณาโอกาสที่จะเกิดการทุจริต

หลักการที่ ๙ ระบุและประเมินความเปลี่ยนแปลงที่จะกระทบต่อการควบคุม

องค์ประกอบที่ ๓ กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)

หลักการที่ ๑๐ ควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

หลักการที่ ๑๑ พัฒนาระบบเทคโนโลยีที่ใช้ในการควบคุม

หลักการที่ ๑๒ ควบคุมให้นโยบายสามารถปฏิบัติได้

องค์ประกอบที่ ๔ สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and communication)

หลักการที่ ๑๓ องค์กรที่เกี่ยวข้องและมีคุณภาพ

หลักการที่ ๑๔ มรการสื่อสารข้อมูลภายในองค์กร ให้ควบคุมภายในเดินต่อไปได้

หลักการที่ ๑๕ มีการสื่อสารกับหน่วยงานภายนอก ในประเด็นที่อาจกระทบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๕ กิจกรรมกำกับติดตามและประเมินผล (Monitoring Activities)

หลักการที่ ๑๖ ติดตามและประเมินการควบคุมภายใน

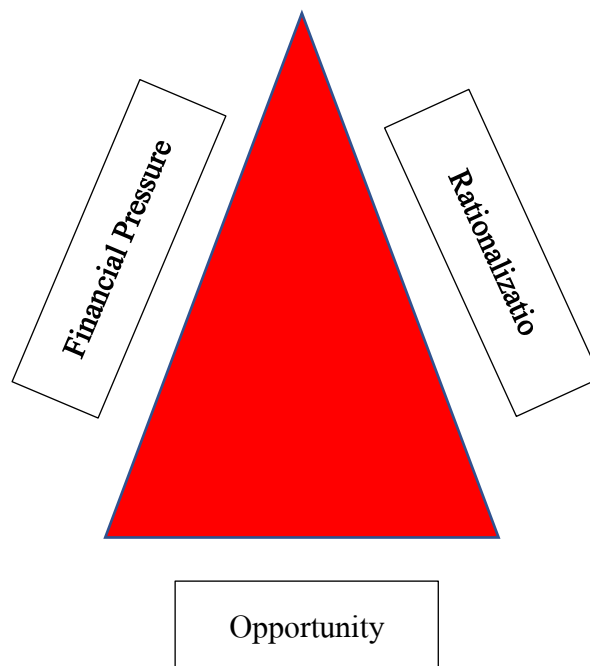
หลักการที่ ๑๗ ประเมินและสื่อสารข้อบกพร่องของการควบคุมภายในทันเวลาและเหมาะสม

ทั้งนี้ องค์ประกอบการควบคุมภายในแต่ละองค์ประกอบและหลักการจะต้อง Present & Function (มีอยู่จริงและนำไปปฏิบัติได้) อีกทั้งทำงานอย่างสอดคล้องและสัมพันธ์กัน จึงจะทำให้การควบคุมภายในมีประสิทธิภาพ

๔. องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต

องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วย Press/incentive หรือแรงกดดันหรือแรงจูงใจ Opportunity หรือ โอกาส ซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่างๆ คุณภาพการควบคุมกำกับควบคุมภายในองค์กรมีจุดอ่อน และ Rationalization หรือ การหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำตามทฤษฎีสามเหลี่ยมการทุจริต (Fraud Triangle)

องค์ประกอบของการทุจริต หรือสามเหลี่ยมทุจริต (The Fraud Triangle)

๕. การวิเคราะห์ความเสี่ยงการทุจริตและมาตรการจัดการ

องค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์หัก อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี จำแนกการประเมินความเสี่ยงทุจริต ออกเป็นรายส่วนราชการภายในหน่วยงาน ดังนี้

๕.๑ สำนักปลัด

แหล่งความเสี่ยง	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการควบคุม	ผู้รับผิดชอบ/เฝ้าติดตาม/ รายงานผล	มาตรการและการดำเนินการ เพิ่มเติม
ทรัพย์สินของหน่วยงาน	บุคลากรยืมใช้ทรัพย์สินของ หน่วยงานที่อยู่ในความดูแล ของสำนักปลัด แล้วนำไปใช้ เพื่อประโยชน์ส่วนตัว	ปานกลาง	มีการจัดทำสมุดทะเบียน ควบคุมการยืมใช้ทรัพย์สิน ของหน่วยงานเพื่อระบุตัว บุคคล วัตถุประสงค์ ระยะเวลาการใช้และการ ส่งมอบคืน	หัวหน้าสำนักปลัด	จัดทำประกาศเป็นลายลักษณ์อักษร ถึงโทษที่จะได้รับหากนำทรัพย์สิน ของราชการไปใช้ส่วนตัว

๕.๒ กองคลัง

แหล่งความเสี่ยง	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการควบคุม	ผู้รับผิดชอบ/เฝ้าติดตาม/ รายงานผล	มาตรการและการดำเนินการ เพิ่มเติม
เงินรายได้ของหน่วยงาน	บุคลากรลงพื้นที่จัดเก็บรายได้ อันเกิดจากการบริการของ หน่วยงานที่ประชาชนได้รับ แล้วยกยอกไว้เป็นของตนไม่ส่ง รายได้ให้กับหน่วยงาน	สูง	มีการจัดทำทะเบียน ควบคุมการใช้ใบเสร็จเป็น ประจำทุกวันโดยกำหนดให้ ผู้ปฏิบัติงานต้องเข้ามา ดำเนินการเบิกและส่งเงิน คืนตามยอดใบเสร็จให้ สอดคล้องกัน	หัวหน้าฝ่ายพัฒนารายได้	ส่งเสริมให้ความรู้ด้านกฎหมายที่ เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน เพื่อสร้าง ความตระหนักรู้ให้แก่ผู้ปฏิบัติงานอย่าง สม่ำเสมอ

๕.๓ กองช่าง

แหล่งความเสี่ยง	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการควบคุม	ผู้รับผิดชอบ/เฝ้าติดตาม/ รายงานผล	มาตรการและการดำเนินการ เพิ่มเติม
การขออนุมัติ อนุญาต ก่อสร้างอาคาร ตามพระราชบัญญัติควบคุม อาคาร พ.ศ.๒๕๖๒	บุคลากรมีการเรียกรับผลประโยชน์ จากการดำเนินการตาม ขั้นตอนที่ได้มีการกำหนดไว้ใน คู่มือประชาชน	ปานกลาง	มีการจัดทำคู่มือสำหรับ ประชาชนเพื่อให้ประชาชน ผู้มาติดต่อทราบถึงขั้นตอน วิธีปฏิบัติ และอัตรา ค่าธรรมเนียม ตาม กฎหมายไว้อย่างชัดเจน	ผอ.กองช่าง	จัดให้มีช่องทางร้องเรียนการทุจริต และประพฤติมิชอบ ในหลายช่องทาง และกำหนดผู้รับผิดชอบในการ ดำเนินการดังกล่าวไว้อย่างชัดเจน

๕.๔ กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

แหล่งความเสี่ยง	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการควบคุม	ผู้รับผิดชอบ/เฝ้าติดตาม/ รายงานผล	มาตรการและการดำเนินการ เพิ่มเติม
การขออนุมัติ อนุญาต ประกอบกิจการตาม พระราชบัญญัติการ สาธารณสุข พ.ศ.๒๕๓๕	บุคลากรมีการเรียกรับผลประโยชน์ เพื่อลดหย่อนเงื่อนไขการ พิจารณาอนุมัติ อนุญาตให้ ประกอบกิจการที่เป็น อันตรายต่อสุขภาพของ ประชาชน	ปานกลาง	- มีการกำหนดวิธีปฏิบัติ ตามพระราชบัญญัติการ สาธารณสุข พ.ศ.๒๕๓๕ - มีการกำหนดขั้นตอน รายละเอียดและเอกสารที่ ต้องใช้ ประกอบการ พิจารณาตามข้อบัญญัติ ท้องถิ่นในเรื่องนั้นๆ	ผอ.กองสาธารณสุขฯ	กำกับและสุ่มสอบทานการปฏิบัติ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และข้อบัญญัติท้องถิ่นในเรื่อง นั้นๆ โดยผู้บังคับบัญชาอย่าง สม่ำเสมอ

๕.๕ กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

แหล่งความเสี่ยง	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการควบคุม	ผู้รับผิดชอบ/เฝ้าติดตาม/ รายงานผล	มาตรการและการดำเนินการ เพิ่มเติม
การเบิกจ่ายเงินของศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก	บุคลากรจัดทำเอกสารการ เบิกจ่ายการจัดซื้อจัดจ้างเกิน ความเป็นจริงและนำเงินส่วน ต่างนั้นไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว	สูง	มีการกำหนดวิธีปฏิบัติตาม พระราชบัญญัติการจัดซื้อ จัดจ้างและการบริหาร พัสดุภาครัฐ พ.ศ.๒๕๖๐	ผอ.กองการศึกษา	กำกับและสุ่มสอบทานการปฏิบัติตาม พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและ การบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.๒๕๖๐ โดยผู้บังคับบัญชาอย่างสม่ำเสมอ